

Z DOMOVA

Péče o zdraví zaměstnanců se vyplatí

Mezi zdravým zaměstnancem a efektivní firmou jde o *win-win* vztah, tvrdí Unie zaměstnavatelských svazů ČR, která pořádala v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR odbornou konferenci Péče o zdraví zaměstnanců.

„Chytré firmy vědí, že zaměstnanec, který je ve fyzické i psychické pohodě, pracuje lépe a je méně nemocný. Proto nespolehají pouze na státní zdravotní systém, ale samy nabízejí svým zaměstnancům cílené zdravotní programy. Může jít například o očkovací programy, odvykání kouření nebo školení pro snížení stresu. Nejenže tím zaměstnavatelé aktivně snižují ztrátu produktivity kvůli zdravotní absencím v práci, ale získávají si věrnost a vyšší motivaci k práci svých zaměstnanců. Výsledky pak zaznamenají v podobě vyšších výnosů a menší fluktuace,“ uvedl na konferenci prezident Unie zaměstnavatelských svazů ČR Jiří Horecký.

Zaměstnavatelé nabízejí vitamíny, vouchery na cvičení, pravidelný přísun čerstvého ovoce na pracoviště. Za zdravotní benefit lze považovat i oblíbené „*sick days*“, tedy určitý počet dnů v roce, které může zaměstnanec vyčerpat, pokud mu není dobře a potřebuje vyležet začínající onemocnění, aniž by si musel brát nemocenskou či dovolenou.

Podílejí se i zdravotní pojišťovny

„Stále však vidím nevyužitý potenciál ve spolupráci firem se zdravotními pojišťovnami či lékárnami. Firmy nemusejí nést náklady zcela samy. Známe velké společnosti, které umí kombinovat a jejich zkušenosti bychom chtěli přenést i do středně velkých firem. Proto jsme na konferenci pozvali například zástupce společnosti ArcelorMittal,“ nadnesl prezident Horecký. Ostravská společnost ArcelorMittal se od září letošního roku stala nekuřáckou společností. Zaměstnancům-kuřákům zároveň nabídla pomoc s odvykáním kouření. Firma program obohatila spoluprací se zdravotní pojišťovnou, která uhradila část nákladů.

Podobný příklad najdeme i ve státní správě. Armáda ČR nabídla před dvěma lety zaměstnancům program na odvykání kouření. Z celkem 227 žen a mužů, kteří se k projektu odvykání kouření přihlásili, jich 159 přestalo v průběhu programu kouřit. Vzhledem k tomu, že ČR je jediná z 34 zemí OECD, kde se stále zvyšuje počet

kuřáků a spotřebou cigaret se řadí mezi první čtyři státy v Evropě, jsou odvykávací programy pro zaměstnance obzvláště vhodnou volbou zaměstnavatelů.

V nemocnici 55 milionů ročně

Zajímavý pohled na to, jak se kouření zaměstnanců odráží na fungování společnosti, konkrétně zdravotnického zařízení, na konferenci představila doc. Eva Králíková z Centra pro závislost na tabáku III. interní kliniky 1. LF UK a VFN. „Ztrátu pro zaměstnavatele způsobuje nejen prokouřená doba, ale také doba v pracovní neschopnosti, kde zaměstnanci-kuřáci tráví v průměru o 33 hodin ročně více než nekuřáci. Vezmeme-li v úvahu nemocnici se dvěma tisíci sestrami, kouří jich zde asi 40 procent, tedy 800 sester. Pokud každá denně vykouří 4 až 5 cigaret, trvá to hodinu za směnu, celkově je tedy denně prokouřeno přibližně 800 hodin pracovní doby. Pokud průměrný plat sestry (31 tisíc) vydělíme počtem odpracovaných hodin, vyjde jedna pro-

kouřená hodina na 197 korun, vynásobeno 800 hodinami vyjde na 157 tisíc korun denně, ročně 40 milionů korun nákladů na prokouřenou pracovní dobu. Obdobně v nemocnici s 1000 lékaři, z nichž kouří 16 procent, dojde k ročním nákladům 15 milionů korun, celkem tedy 55 milionů korun za rok za obě profese,“ vypočetla neuvěřitelnou sumu doc. Králíková.

I střední firmy mohou

To, že důraz na zdraví zaměstnanců má i ekonomický dopad, potvrdila také Pavlína Kalousová z národní platformy odpovědných firem Byznys pro společnost. „Každý dolar investovaný do zdravotních programů má návratnost 3-8 dolarů. Velké firmy se zaměřují jak na fyzickou, tak na psychickou stránku, mají svá *fitness* centra, zdravotnická zařízení na pracovišti, protistresová opatření, podporují sladování pracovního a soukromého života. Ale i středně velké firmy mohou dosahovat stejných výsledků – poukázky zaměřené na zdraví, hubnoucí programy,

Doc. Eva Králíková | Foto: archiv UZS

očkování či poradenství v oblasti odvykání kouření lze jako zaměstnavatelské benefity zavést v každé společnosti,“ dodala Pavlína Kalousová.

Jak může být pomoc zaměstnavatele účinná, dokazuje například společnost IBM, která 5 let zkoumala, jaký reálný vliv na zdraví má účast jejích zaměstnanců ve zdravotních programech. Ty byly zaměřeny například na krevní tlak, redukci krevních tuků, odvykání kouření či úbytek hmotnosti. Více než 60 % účastníků programu klesl krevní tlak, více než polovina přestala kouřit.

(klu)

Záchranáři vystaveni násilí

Zaměstnanci zdravotnických záchranných služeb napříč Českou republikou neustále čelí agresivitě pacientů i třetích osob, jimž zachraňují život v akutních stavech. Redakce ZaM zjišťovala, jak své zaměstnance jednotlivá zdravotnická zařízení ochraňují.

Předpokladem zvládnutí krizových situací, kdy jsou pacienti či třetí osoby zároveň agresory, je odolnost vůči stresu, připravenost a schopnost odhadnout míru nebezpečí. Jak uvedla mluvčí Záchranné služby Hlavního města Prahy (ZS HMP) Jiřina Ernestová, nové zaměstnance pražská záchranka v rámci adaptačního procesu školí ve fyzické sebeobraně a v komunikaci s agresivním pacientem. „Cílem je nácvičit správné volby výrazových prostředků, přístupu posádek a simulace předcházení konfliktu. Záchranáři se školí i v oblasti psychologie. V našem vzdělávacím a výcvikovém středisku se každý případ napadení podrobně analyzuje, akteři se zaměřují na odhalení příčin konfliktu a možností prevence,“ uvedla mluvčí Ernestová s tím, že

kurzy komunikace a psychologie navštěvují zaměstnanci záchranek také opakovaně, v rámci celoživotního vzdělávání.

„Panik tlačítka“

Ani důsledná školení ale nedokážou záchranáře ochránit před každým rizikem. Jen pražská záchranka eviduje v letošním roce 9 napadení, jedno z nich dokonce vyústilo v dočasnou pracovní neschopnost. Proto jsou součástí výbavy sanitek „panik tlačítka“ na palubní desce či ochranné spreje. Tlačítkem lze v případě ohrožení aktivovat zdravotnické operační středisko, které přivolá policii. Pokud dispečerů při prvotní informaci o zásahu ZS tuto rozhodnutí dopředu jako rizikovou, posílají policii na místo události souběžně.

Systém ochrany posádek sanitních vozů provozuje také společnost Alkom. Princip, kdy je ve vozidle instalována GPS jednotka a přijímač bezdrátových tísňových hlášení (klíčenek), popsal naší redakci ředitel společnosti Alkom Jiří Růžička. „Tyto klíčenky má posádka vozidla u sebe, a tak je v dosahu několika desítek metrů od vozidla v případě napadení chráněna tím, že aktivuje klíčenku, která prostřednictvím vozidlové jednotky odešle polohu vozidla spolu s žádostí o pomoc. Následně je vyslána soukromá výjezdová skupina, jež dojede na udané souřadnice a pomůže napadené posádce s pacifikací útočnicka. Případně může být vyzooměna policie,“ uvedl ředitel Růžička a dodal, že výhodou systému je lokalizace auta, a to i v případě jeho odcizení.

Přejatá noha počká

Jak nebezpečné práci jsou záchranáři vystaveni, dokládá konkrétní výčet útoků, který naší redakci poskytla mluvčí ZS Středočeského kraje Petra Effenbergerová. „Nejčastějšími způsoby fyzického útoku jsou pěstní ataky, kopání a kousání. Mezi projevy agresivity patří i verbální útoky na záchranáře, ty jsou u pacientů pod vlivem alkoholu a drog poměrně časté. Každým napadením záchranářů se zabývá policie, útočníci obvykle dostanou pokutu, někdy podmínečný trest,“ uvedla mluvčí.

Záchranná služba Karlovarského kraje v poslední době řešila například fyzické napadení řidiče-záchranáře, který se snažil ochránit záchranářku před agresivním pacientem. Ochrana kolegyně ho stála ránu do obličeje. Dalším ex-

cesem bylo přejetí nohy řidiče-záchranáře netrpělivým řidičem ve chvíli, kdy byla částečně uzavřena silnice, v níž parkovala sanitka. Řidič-záchranář vynášel věci pro záchranu pacienta z vozu a řidič, který projížděl tímto místem, nechtěl čekat a přejel záchranáře nohu. „Ve všech případech ale záchranáři nejprve dokončili práci s pacientem, ošetřili jej a převezli na místo poskytnutí následné péče. Až poté řešili svá zranění, což je úctyhodné,“ podtrhla obětavost zdravotníků tisková mluvčí ZS KVK Petra Bakurová.

Jak dodala, ZS KVK nepodceňuje riziko zranění záchranářů ani nebezpečnou situaci, ve které se mohou ocitnout. I oni používají vedle možnosti asistence policie *emergency* tlačítka. Signál na zdravotnické operační středisko a policii zároveň využívají právě ve chvílích, kdy operátorům nemohou dát vědět, že jsou v tísni, tedy např. pokud níměly čas cokoliv ústně sdělovat nebo kdyby se vědomým voláním o pomoc mohla situace na místě ještě více vyhroutit.

Petra Klusáková